

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

[X. Quisnam sit in mente diuina ordo actuum concurrentium ad
prædestinationem.]

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

ordinis solum desumi potest ex subordinatione ipsorum obiectorum, secundum quam vnus comparatur ad alterum, si non veluti finis ad medium, certè velut causa efficiens ad effectum; à qua tamen subordinatione prædestinatio ipsa penitus abstrahit, vt dictum: etiamsi in ipsa executione mediorum talis quædam subordinatio intersueriat, ob quam similis etiam prioritas & posterioritas cadit in ipsos actus diuinæ mentis secundum ordinem executionis; quem in ipsa etiam mente agentis per intellectum constituendum esse alibi probauimus.

Secundò. Si esset aliqua prioritas, secundum ordinem intentionis, inter prædestinationem hominum aliquorum ad gloriam, tunc similis etiam prioritas esset inter ipsam vnus gloriam, & alterius: sed hoc dici non potest, &c. Quia vt esset aliqua prioritas secundum ordinem intentionis inter gloriam vnus, & gloriam alterius, necesse foret, vt vnus gloria haberet se per modum finis respectu alterius; quia ordo intentionis est secundum rationem finis & mediorum: atqui vnus electus aut gloria vnus electi, non est finis gloriæ alterius: cum omnes sint eiusdem ordinis, immediate subordinati ad Christum hominem & Deum, etsi diuerso gradu, iuxta illud Apostoli 1. Corinth. 3. v. 23. *Omnia vestra sunt, vos autem Christi, Christus autem Dei.*

4 Tertiò. Deus intendit regnum electorum, etiam sub certa hac & determinata mensura, quam habiturum est, per modum vnus regni, in quo omnes & singuli regnent; item per modum quasi vnus corporis, siue sponsæ, seu ciuitatis cælestis, sub vno rege, capite & sponso Christo: ergo simul intendit omnia membra, ex quibus ipsum corpus constat, & qui veluti ciues per se ad idem regnum pertinent. Consequentia patet. Antecedens probatur ex Scriptura, in qua ita describitur cælestis illa Ierusalem, nempe velut *ciuitas sancta descendens de caelo*; item tanquam *sponsa præparata viro suo*; item tanquam regnum, in quo omnes & singuli regnent, iuxta illud Apoc. 5. v. 10. *Fecisti nos Deo nostro regnum.* Et cap. 20 v. 5. *Regnabunt in sæcula sæculorum.*

5 Assertio II. Electio Angelorum non est secundum rationem prior electione hominum; sed omnes tam homines, quam Angeli, post Christum fuerunt electi ad gloriam simul, & in eodem signo rationis. Ita citati pro præcedenti assertionem. Et probatur tum iisdem rationibus, tum maxime ex fundamento opposito contrariæ sententiæ. Si enim aliquis esset ordo inter electionem Angelorum & hominum, ideo esset, quia Angeli electi fuerunt ante præuisum peccatum, homines verò post eam præuisionem, vt volunt auctores oppositæ sententiæ: sed hoc verum non esse, probauimus dubio præcedenti; vbi ostendimus, homines nullo modo occasione ruinæ Angelorum, vel ad eorum ruinam complendam proprie; sed per se & primaria intentione fuisse à Deo electos, non minus quam ipsos

Angelos. Ex quibus etiam patet solutio ad fundamenta oppositæ sen-

tentiæ, quæ in præcedenti assertionem ostendimus, homines nullo modo occasione ruinæ Angelorum, vel ad eorum ruinam complendam proprie; sed per se & primaria intentione fuisse à Deo electos, non minus quam ipsos

D V B I V M X.

Quisnam sit in mente diuina ordo actuum concurrentium ad prædestinationem.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 4. & 5.

Diuersa est hac de re Doctorum sententia, prout de ordine & processu prædestinationis, in mente diuina, variè sentiunt, vt in hac quæstione dubijs præcedentibus particulatim retulimus. Etenim illi, qui prædestinationem quidem ad gloriam constituunt post præuisionem meritorum, simul tamen discretionem & selectionem gratiæ congruæ pro saluandis ex singulari amore & beneuolentia à Deo factam non negant, communiter hunc ordinem signorum constituunt, vt colligitur ex Vasquio disp. 49. num. 43. Primò Deus voluntate quadam antecedenti & inefficaci omnibus hominibus voluit beatitudinem supernaturalem; & ad hanc etiam statuit eos creare.

Secundò supposita præuisione peccati, & Christi redemptoris, decreuit & discreuit pro adultis, qui saluandi erant, post varia gratiæ dona, quæ vsum rationis anteuertere potuerunt, ea auxilia gratiæ præuenientis, quibuscum eos, spectatis omnibus, efficaciter & cum finali perseverantia cooperaturos conditionata scientia nouerat: pro paruulis autem, eadem seruata proportione, ea media ex parte sua, eamque seriem consimilium auxiliorum decreuit, quibuscum eos antea, etiam adultorum ope, quatenus opus erit interueniente, per eandem scientiam mediam, finalem gratiam accepturos cognouerit.

Tertiò. Vidit Deus scientia visionis, tum illos supradictis medijs absolute ac re ipsa cooperaturos, tum istos iustificandos, cum finali perseverantia. Quod si aliquod eiusmodi medium necessariam & intrinsecam habitudinem inuolueret ad peccatum commissum, seu proprium prædestinati, seu alium, tum id ex veriori sententia vtriusque partis, non fuit prædestinatum, seu præfinitum, ante peccatum illud præuisum, iuxta dicta dub. 8.

Quartò. Efficaciter decreuit vtriusque beatitudinem supernaturalem; his quidem vt hereditatem paternam solum; illis verò etiam vt præmium, ob præuisa merita.

Alij verò nonnulli, (speciatim Lessius tractat de perfect. diuin. lib. 14. cap. 2. à num. 49.) qui specialem discretionem & selectionem gratiæ congruæ ab incongrua pro saluandis negant, & nihilominus tamen electionem ad gloriam post præuisa merita factam docent, hunc ordinem statuunt, quasi populari capiti in primis accommodatum. Primò, inquirunt, Deus ante omnem præuisionem futurorum, infinita sua bonitate inductus, liberè statuit condere naturam rationalem, Angelicam & humanam, vt eam eleuaret ad statum diuinum, & faceret participem suæ gloriæ & suæ beatitudinis, omniumque bonorum & gaudiorum suorum. Neque tamen in hoc signo selegit sibi certum nume-

rum, ex quo ciuitas illa cœlestis constaret; sed omnes omnino nemine excepto ordinauit, vt essent ciues illius ciuitatis, & participes gloriæ illius, cum firmo proposito, eam suo tempore reipsa omnibus conferendi, nisi per ipsos staret; hoc est, nisi ipsi peccando se eius directioni subtraherent, & indignos redderent.

3 Secundò in hunc finem statuit, ante omnem futurorum præuisionem, omnes Angelos, & primos parentes (in quibus virtute continebatur totum genus humanum) condere in statu gratiæ, cum magnis auxilijs, magnaque facilitate ad perseuerandum.

Tertiò. Quos ex Angelis vidit per auxilia ipsi præparata & donata perseueraturos, vel potius perseuerantes, hos absoluto decreto elegit ad gloriæ; quos autem vidit non perseuerantes in bono, sed per superbiam se eleuantes, reprobauit destinando æternis supplicijs. Quia vero Deus ex hominibus neminem prædestinauit, nisi per Christum, & post peccati præuisionem, hinc fit, quod in hoc instanti ex hominibus neminem prædestinauit, sed in aliquo posteriori, vt dicitur.

4 Quartò igitur, cum Deus hominem in secundo instanti cum gratiæ donis in statu innocentie creatum videret non perseuerantem, adeoque præuiso peccato Adami, & prima illa ordinatione status innocentie per peccatum euersa, cum totum genus humanum in Adamo esset perditum, misericordia commotus rursus statuit, genus humanum erigere, & nouo modo ad salutem dirigere, prædestinando Incarnationem Verbi, vt humana natura in Verbo existens, & per Verbum sanctificata, iustitiæ diuinæ pro omnium hominum peccatis, præteritis, præsentibus, & futuris satisficeret, & omnibus omnia ad salutem ex parte Dei necessaria mereretur. Propter cuius merita Deus rursus constituit omnibus, quantum conditio status lapsi pateretur, dare auxilium sufficiens, volendo vt omnes adulti eo vterentur, vt illud in opus dirigerent; obligando etiam parentes, vt doctrinam salutis ad posteros propagarent, & magnam eorum curam haberent: quod si fecissent, vt poterant & debebant; vera fides & religio in omnes adultos derivari potuisset.

Quintò. Deus vidit ab æterno, quinam auxilijs, quæ ipse singulis toto temporis decursu daturus erat, rectè vterentur, & per ea in iustitiâ perseuerarent, quinam non perseuerarent, & in peccatis morerentur; itaque illos elegit ad gloriæ, hos reprobauit & destinauit ad pœnas; & ante hanc præuisionem nulla fuit absoluta electio aut reprobatio.

5 Ita hi authores; qui tamen ne gratiæ efficacis auxilium, ipsi quæque perseuerantiæ donum, quorum in supra dicta serie nulla mentio expressè facta est, penitus non agnoscere viderentur, addendum censuerunt, omnibus ijs, qui perseuerant vsque ad finem, fuisse præparatum absolute decreto auxilium efficax, & donum perseuerantiæ, independentet ab eorum libero arbitrio nude considerato, ac pròinde gratuitò secundum modum loquendi Augustini; non tamen independentet ab eorum libero arbitrio, donis gratiæ prioribus instructo: nam vt

Augustinus ait (epistol. 106. & lib. de bono perseuerant. cap. 6.) *Meritis fidei & gratiæ hoc donum possumus suppliciter emereri; & fido certum est; ipsam perseuerantiæ etiam à nobis pendere.* Ijs verò qui non perseuerant, fuit etiam hoc donum gratuita Dei misericordia, quantum opus est ex parte Dei, præparatum: quod autem datum non fuerit tripla, ipsi, causa sunt; quia per ipsos stetit, & non per Deum, quod non perseuerauerint.

6 Verum quia Deus perseuerantiæ conditionatam, sciebat, per quam gratiam quisque esset perseueraturus, & per quam non perseueraturus, quisque singularis beneficii loco ducere debet, si eam gratiam à Domino accipiat, per quam sciebatur perseueraturus; cum Deus aliam illi dare potuisset, per quam nouerat non perseueraturum. Idem, inquit, dicendum de conuersione & alijs bonis operibus. Vnde hanc gratiam semper petere debemus; et si hæc scientia non sit illi ordinaria regula distributionis gratiarum, quas electis vel reprobis confert, &c. Porro hæc gratia non solum complectitur diuinam inspirationem, piamque affectionem voluntatis, sed etiam circumstantias, cum quibus datur, vt loci, temporis, modi, personarum, officiorum, & aliarum rerum, quæ nos mouent ad bonum, atque adeo totam directionem diuinæ providentiæ, quam ipse nobis scit fore salutarem.

Qui tamen non perseuerarunt, non habent quod de Deo conquerantur; quia ex parte sua illis præsertim fidelibus non defuit: nam sincero animo & desiderio salutis eorum, dedit illis auxilium verè sufficiens, mandans vt redderent illud efficax in actu secundo, per illud operando, sicut facillè poterant. Nostrium enim est, postquam gratia Dei instructi, & per eam corroborati sumus, illam reddere efficacem in actu secundo, per illam operando bona opera, & mandata seruando; quod sine iniuria sanæ doctrinæ negari non potest. Quare si hoc non facimus, sed gratiam Dei negligentes, & otiosam relinquentes, auertimus nos à Deo, eius mandata violando, meritò damnamur. Ita isti.

7 Quod si ab illa controuersia de discretione gratiæ congruæ ab incongrua, simul & ab Angelorum electione abstrahatur; nihilominus tamen prædestinatio Christi, & B. Virginis, cum ordine & processu reprobationis includatur, tum ex eorum quidem sententia, qui defendunt prædestinationem ad gloriæ post præuisionem meritorum seu mediorum, à nonnullis hic ordo statuitur. Primò Deus ab æterno decreuit, omnes homines creare ad beatitudinem, quam ipsi affectu simplici desiderauit, qui vult omnes homines saluos fieri. Secundò ex hac voluntate statuit illis dare gratiam in statu innocentie; simul voluit permanere ipsi libertatem arbitrij; vnde etiam voluit peccatum permittere. Tertiò vidit Deus primum hominem cum tota propagine labi; adeoque vidit Adamum peccantem, & in illo omnes. Quartò voluit remedium lapsi adferre: ideo prædestinauit Christum Dominum, & eius merita. Quintò propter Christi merita præseruauit immaculatam Virginem à peccato originali; ceteros permittit illud contrahere: & ex infantibus alios reprobauit propter originale peccatum, cum quo erant decessuri; alijs ex meritis

Chri-

Christi vel baptismum, vel aliud remedium concessit, & sic illos prædestinavit, non ex ipsorum, sed Christi meritis. Adultis verò omnibus gratiam providit sufficientem, qua possent bene vel male vi. Sextò absolute vidit, ex hominibus aliquos gratia bene vsuros, alios male. Septimò absolute & efficaciter voluit bene ventibus gratia conferre gloriam, male ventibus, & in peccato decedentibus æternum supplicium.

In qua omni dispositione prædestinatio, postposita efficaci intentione finis, incipit à voluntate efficaci, seu scientia approbationis de dandis medijs; & primò quidem remotioribus à fine, deinde propinquantioribus, & consensumatur in voluntate efficaci, seu scientia approbationis de danda gloria.

Sed quomodo cunque hæc sententia explicetur, eiusque processus variè instituitur, supposità eadem doctrina, quam hæcenus dubijs præcedentibus tradidimus, multa sunt, quæ probare in eiusmodi signorum, seu instantium serie non possumus. Et initio quidem loquendo de iis, in quibus authores isti omnes conveniunt, non probatur primò, quod prædestinatio ad gloriam tam in hominibus, quam Angelis, ponitur posterior prævisione meritòrum; contra ea quæ docuimus dub. 4. Secundo, quod prædestinatio ad gloriam ponitur non simul, sed posterior ipsa voluntate producendi homines & Angelos salvandos; cum tamen ipsamet existèntia salvandorum sit effectus prædestinationis; ac proinde voluntas creandi includatur in ipsa prædestinatione, ut docuimus supra q. 3. dub. 2. Tertio, quod prædestinationem Christi & hominum constituunt primum post prævisionem peccati; contra dicta hic dub. 7. Quarto, quod prædestinationem Angelorum constituunt ante prædestinationem Christi & hominum, contra dicta dub. 9. Quinto, quod prædestinationem hominum videantur constituere in diversis signis, ut speciatim de B. Virgine in processu postremo loco allato indicatur; contra ea, quæ docuimus hic eodem dub. 9. Sexto, quod negant absolutam prævisionem eorum operum bonorum, quibus prædestinatus quisq; efficaciter salutem consequitur; quodq; prædestinationem recte operationis & perseverantiæ posteriorem faciunt prædestinatione gratiæ prævenientis, contra dicta dub. 6.

Circa secundam verò dispositionem instantium seu signorum, illud sanè speciatim displicet, quòd in ea nulla sit expressa & distincta mentio gratiæ congruæ pro salvandis, & gratiæ incongruæ pro reprobis à Deo designatæ; quasi Deus in gratiarum designatione æqualiter erga utrosque se habuerit, de qua re actum dub. 1. Certè oportebat in quarto signo addere, gratiam quidem sufficientem omnibus, sed salvandis in super specialem gratiam congruam gratis à Deo fuisse prædestinatam; de qua tam multa S. Augustinus in suis de prædestinatione lucubrationibus disseruit; & sine qua ea sufficenter explicari nullo modo potest. Sed veriti fortasse sunt hi authores, ne si eius rei mentionem fecissent, series & ordo prædestinationis minus plausibilis redderetur: quando eo fundamento supposito, omnibus fere difficultatibus ipsi premuntur, quas contra gratuitam prædestinationem aliàs obijciunt; sed à se suaq; sententia alienissimas esse vellent, ut satis patet ex dictis dub. 5.

Taceo, quod in addita notatione dicitur, donum perseverantiæ, de quo tam multa & præclara Augustin⁹ contra Semipelagianos disserit lib. de bono persever. fuisse quidem gratuita Dei misericordia præparatum iis, qui non perseverant; iis verò qui perseverant, significatur fuisse decretum ex meritis, iuxta Augustinum; quasi his non fuerit gratis prædestinatum & collatum: cum tamen Augustinus loquatur solum de imperfecto & improprio merito congrui; quod meritum nec per se infallibile est, nec facit, quo minus aliquid gratis detur, ut omnes docent cù S. Thomas in 1. 2. q. 114. art. 9. ubi disertè pronuntiat, *perseverantiam viam non cadere sub merito; sed Deum gratia perseverantiæ bonum largiri, cuiusq; illud largitur.* Neque dicit Augustinus, omnes adultos prædestinatos donum illud promereri; sed posse promereri; quod commune etià est reprobis; Deo interim gratis quidem hoc donum salvandis prædestinante; ceteris verò, non iniusto quidem, sed occulto iudicio, non itè. Certè longè aliter quam superius relatam, de dono perseverantiæ docere Augustinum; imo verò aperte profiteri, nescire se causam, cur vni donum illud à Deo detur, alteri nõ detur; patet ex testimonio eiusdem relatis supra q. 4. dub. 1. assert. 3. & hic dub. 1. Quibus addo hæc apertissima eius testimonia. Lib. de corrept. & grat. cap. 8. ait: [Hic si à me queratur, cur eis Deus perseverantiam non dederit, qui eam, quæ Christianè viuerent, dilectionem dedit; me ignorare respondeo. Non enim arroganter, sed agnoscens modulum meum, audio dicentè Apostolum, O homo tu quis es, qui respondeas Deo? Et; O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ Dei; quam inscrutabilia sunt iudicia eius; & inuestigabiles viæ eius? Quantum itaque nobis iudicia sua manifestate dignatur, gratias agamus; quantum verò abscondere, non aduersus eius consilium murmuremus; sed hoc quoque nobis saluberrimum esse credamus. Tu autem quisquis inimicus ei? gratiæ sic interrogas, ipse quid dicis? Bene quod tenon negas esse Christianum, & Catholicum iactas, Si ergo confiteris, donum Dei esse perseverare in bono vique in finem; cur hoc donum ille accipiat, ille non accipiat, puro quod mecum pariter nescis, & ambo hic inscrutabilia iudicia Dei penetrare non possumus.]

Et ibidem inferius ita pergit Augustinus: [De his n. differimus, inquit, qui perseverantiam bonitatis non habent, sed ex bono in malum deficiente bona voluntate moriuntur. Respondeat si possunt, cur illos Deus cù si deliter & piè viuerent, nõ tunc de vitæ huius periculis rapuit, ne malitia mutaret intellectum eorù, & ne fictio deciperet animos eorù. Vtrum hoc in potestate non habuit; an eorum mala futura nesciunt? Nempe nihil horum, nisi peruersissimè atq; insanissimè dicitur. Cur ergo non fecit? Respondeant, qui nos irrident, quando in rebustalibus exclamant, Quam inscrutabilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles viæ eius. Neq; n. hoc non dat Deus quibus voluerit; aut verò scriptura illa mentitur, quæ de morte velut imatura hominis iusti ait, Rapè est, ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam eius. Cur igitur hoc tam magnum beneficium aliis dat, aliis nõ dat Deus, apud què nõ est iniquitas, nec acceptio personarum, & in cuius potestate est, quoadiu quisq; in hac vita maneat, quæ tentatio dicta est super terram?

Sicut ergo coguntur fateri, donum Dei esse, ut finiat homo vitam istam, antequam ex bono muteur in malum; cur autem aliis donetur, aliis non donetur, ignorant; ita donum Dei esse in bono perseverantiâ, secundum scripturas, de quibus testimonia multam iam posui, fateantur nobiscum; & cur aliis detur, aliis non detur, sine murmure aduersus Deum, dignetur ignorare nobiscum.]

Et lib. 2. de bono persever. cap. 13. [Dilucide, inquit, ostenditur, & inchoandi, & vsq; in finem perseverandi gratiam Dei, non secundum merita nostra dari; sed donari secundum secretissimam, eandemque iustissimam, beneficentissimam, sapientissimam Dei voluntatem: quoniam quos prædestinavit, hos & vocavit, vocatione illa, de qua dictum est, sine penitentia sunt dona & vocatio Dei: ad quam vocationem pertinere, nullus est homo ab hominibus certa assenatione dicendus, nisi cum de hoc seculo exierit. In hac autem vita humana, quæ est tentatio super terram, qui videtur stare, videat ne cadat. Ideo quippe non perseveraturi, perseveraturis providentissima Dei voluntate miscentur, ut esse discamus non alta sapientes, sed humilibus consentientes, & cum timore & tremore nostram ipsorum salutem operemur. Deus est enim, qui operatur in nobis & velle, & operari pro bona voluntate. Nos ergo volumus, sed Deus in nobis operatur & velle: nos ergo operamur, sed Deus in nobis operatur & operari pro bona voluntate. Hoc nobis expedit, & credere, & dicere; hoc est pium, hoc verum, ut sit humilis & submissa confessio & detur totum Deo.]

Et lib. de corrept. & grat. cap. 12. [Nunc ergo Sanctis, inquit, in regnum Dei per gratiam Dei prædestinatis, tale adiutorium perseverantiæ datur, ut eis perseverantiâ ipsa doneatur: non solum ut sine isto dono perseverantes esse non possint, verum etiam ut per hoc donum nobis perseverantes sint.] Audis ubique ex Augustino, perseverantiâ non secundum merita nostra dari, sed ex gratia & beneplacito Dei donari. Omitto cætera.

Circa postremam verò dispositionem instanti, illud speciatim non probatur, quod in ea prædestinatio in tantum constituitur in priori signo, quam adulatorum: quod non solum uniuersim refutauimus dub. 9. sed etiam aliis authoribus communiter parum consonum videtur, qui defendunt prædestinationem ex præuisis meritis. Certè nulla eius rei ratio solida potest adferri: quia sicut in adultis ante actum poenitentia, aut gratiam sanctificantem requiritur, gratia excitans; ita in paruulis ante susceptionem baptismi pia cooperatio adutorum. &c.

11 His ergo omisissis, aliter à nobis constituendus est ordo signorum siue instantium in mente diuina, ex dictis. Et initio quidem abstrahendo à Christo & permissione peccati, & loquendo præcisè de actibus, quibus ipsa prædestinatio perficitur, hunc ordinem signorum statuimus. Primò supposita scientia tam naturali, quam media, Deus infinita sua bonitate, & ob gloriam nominis sui inductus, liberè statuit condere naturam rationalem, angelicam & humanam, ad beatitudinem supernaturalem, quam omnibus quidem affectu simplici desiderauit, volens omnes angelos & homines saluos fieri; sed simul tamen etiam quosdam, iuxta suum beneplacitum, certo nu-

mero & in indiuiduo efficaciter destinavit, adeoque etiam creare decreuit ad gloriam re ipsa consequendam, siue per merita & ut brauium, ab adultis; siue solum ut hæreditatem, à paruulis.

12 Secundo gratis præordinavit omnibus quidem, tam hominibus, quam angelis, sufficientiam salutis media, iuxta singulorum statum & conditionem, sed præcipuè simul electis particulatim destinavit, efficacia salutis media; cum hac tamen subordinatione, ut prius iis decreuerit ea media, quæ propriè ad salutem prædestinati concurrunt, ut est certus gradus gratiæ sanctificantis cum perseverantiâ; deinde in adultis, actus boni & meritorii; in paruulis autem, applicatio Sacramentorum: postea verò etiam alia media præuenientis gratiæ; quò spectant variae opportunitates, occasiones, omnisque illa auxiliorum gratiæ series, qua cum antea per scientiam mediam, eos cum finali perseverantiâ iustificandos cognouerat.

Tertio verò supposito hoc ordine intentionis, præsciuit Deus absoluta præscientia, tum adultos ita finaliter cooperaturos, tum paruulos per præordinata media gratiam vsque ad finem vitæ retenturos.

13 Quarto voluit ac decreuit voluntate quadam, executiua, quod statutum est executioni mandando, post dictam præuisionem mediourum, conferre gloriam; ut sic re ipsa tandem electis in primo instanti, sine præscientia absoluta meritorum vel auxiliorum, efficaciter obtingere gloria, seu tanquam brauium adultis; seu tanquam mera hæreditas paternâ paruulis; siquidem hic procedendi modus etiam inter homines consuetus est, cum per ipsum, qui intentionis ordinem instituit, facièda est executio, ut superius dictum disp. 2. q. 10. dub. 5. & hic dub. 4. & bene etiam Suarez hic lib. 1. de prædest. cap. 14. & opusc. de auxil. lib. 3. cap. 19. num. 6. In quo processu negotium prædestinationis inchoatur ab efficaci intentione ipsius gloriæ, tanquam finis, & mediante electione mediourum, simul cum scientia visionis de eorundem efficacitate, consummatur in voluntate executiua re ipsa conferendi gloriæ. &c.

14 Quod si actuum diuinorum seriem ad Christum, etiam & permissionem peccati extendere velimus, abstrahendo à modo & ordine reprobationis, de qua quæst. 7. agendum est, tum hunc ordinem constituemus. Supposita nimirum scientia diuina, tam simplicis intelligentiæ, quam conditionata seu media, Deus primò voluit esse gloriosus in creaturis; adeoque voluit gloriam suam, & propter eandem, communicare seipsum ad extra, producendo creaturas, iisdemque sese velut supremum finem præstituendo; nulla interim in hoc signo determinatione singulari facta rerum producendarum; ne cuiuspiam alterius rei productio prædestinata dicatur prius, quam ipse Christus.

15 Secundo voluit gloriam & exaltationem Christi (dependenter tamen à permissione peccati, & abstrahendo à carne passibili) ut nimirum ipse velut homo caput esset & princeps hominum simul & angelorum, adeoque finis secundarius omnis puræ creaturæ.

Tertio voluit creare homines & angelos ad supernaturalem beatitudinem; quam proinde omnibus quidem voluit antecedenti voluntate; quibusdam

autem

autem ad hoc singulariter & in indiuiduo præceteris electis, etiam efficaci & absoluto decreto.

Quartò voluit totam reliquam rerum vniuersitatem producere, itaque conformare, vt & Angelis & hominibus, iuxta suam vniuscuiusque conditionem ac modum, ad suum finem cooperarentur ac ministrarent: simul etiam tum vtrisque sufficientia salutis media decreuit, tum speciatim electis tam hominibus quam Angelis prædefiniuit ea media, quæ nullum necessarium respectum includunt ad peccatum; cum ordine tamen quodam, vt propiora fini prius decerneret, quam remotiora.

Quintò voluit permittere peccatum, tam in angelis, quam hominibus.

Sextò prædefiniuit ea media electis, quæ necessario supponunt peccatum, tum generalia, tum particularia; vt passionem & mortem Christi, poenitentiam Confessorum, mortem ac certamina martyrum, de qua re omni in 3. parte fufius disserendum est; neque opus est hæc sigillatim amplius confirmare, cum fere ex dictis sint manifesta.

16 Concludo hanc dubitationem cum Durando in 1. dist. 41. num. 6. qui eiusmodi ordinem, maxime consentaneum esse naturis rerum, & humano modo procedendi, hæc ratione perspicue declarat: Sciendus est, inquit, quod inter electionem & ceteros actus intellectus & voluntatis, in Deo non est ordo prioris & posterioris secundum rem, sed tantum secundum rationem. Nam ubique est ordo prioris & posterioris secundum rem, ubi est realis distinctio; sed inter attributa diuina, de quorum numero sunt electio & prædestinatio, & omnes operationes intellectus ac voluntatis, non est realis distinctio: ergo non est ibi realis ordo, sed solus secundum rationem. Et nunc debemus considerare ex reali ordine, quem habent actus tales in nobis, in quibus differunt secundum rem. Vt enim prius dictum fuit, qualem ordinem realem habent aliqua, ubi sunt distincta realiter, talem ordinem rationis habent, ubi sunt distincta secundum rationem.

17 Est ergo notandum, quod in nobis omnem actum voluntatis præcedit aliquis actus intellectus. & c. actus autem vo-

luntatis de fine, præcedit actum intellectus practici, quo consiliatur de his, quæ sunt ad finem. Hunc autem actum intellectus practici sequitur electio, quæ est appetitus præcõsiliati. Contingit autem, quod illud cuius est electio, sit finis quorundam aliorum, & ex illo rursum ratiocinatur intellectus practicus de his, quæ sunt ad illi finem, qui est finis sub fine, & tunc electio primi præcedit secundum actum intellectus practici: sed iste secundus actus præcedit secundam electionem. Ergo talis ordo est in nobis secundum rem.

In Deo autem est similis ordo secundum rationem. Quantum n. spectat ad propositum nostrum, Deus primò scit suam beatitudinem, & possibile nobis communicari: hanc notitiã sequitur voluntas communicandi eã aliquibus: ex hac voluntate, quæ est finis, ratiocinatur intellectus practicus, quibus communicabitur, & quibus non; & hic actus vocatur consilium diuinum &c. Hoc autem consilium sequitur electio (nimirum ad gloriam) &c. Adhuc illud cuius est hæc electio, habet rationem finis respectu eorum, per quæ electus ad talem finem deducetur: & ideo ex hoc rursum consiliatur intellectus practicus, quæ sunt conferenda electis, vt consequantur finem, ad quem eliguntur; conclusio autem huius consilii dicitur prædestinatio. &c. Hoc autem consilium sequitur vltimo electio vel propositum conferendi talia auxilia; & hic terminatur processus interioris intentionis. &c.

18 Et rursum nu. 9. ita concludit Durandus: Iste ergo videtur esse processus secundum rationem in Deo; quia primò vult beatitudinem communicare; secundo consiliatur, quibus communicabit eã, & per conclusionem consilii approbat quibus communicabit. Tertio illos eligit. Quarto consiliatur, quæ auxilia conferenda sunt electis, ad consecutionem finis, & conclusio huius consilii est prædestinatio. Quintò & vltimo sequitur propositum conferendi talia auxilia. Hactenus Durandus, ubi tamen quod simul indicat, reprobationem in eodẽ instanti factam esse, quo electio ad gloriam, quæstione sequenti refelletur. Sicut & de eo, quod electionem à prædestinatione ex parte termini distinguit, actum est superius q. 2. dub. 1. & q. 3. dub. 1. & vniuersim quomodo prædestinatio se habeat ad dilectionem, electionem, præscientiam, prouidentiam, explicauimus supra q. 2. dub. 3.

QVÆSTIO VI.

De Infallibilitate, immutabilitate, & concordia Prædestinationis diuinæ cum libero arbitrio.

S. Thomas 1. p. q. 23. a. 6. & 7.

Absoluitur hæc quæstio quatuor dubitationibus. I. An & quomodo prædestinatio sit certa & immutabilis, certusque numerus prædestinatorum. II. Quantus & quam conueniens sit prædestinatorum numerus. III. Vtrum prædestinatio sit in nostra potestate, aut saltem cum libertate arbitrii nostri consentiens. IV. An & quæ ratione de nostra prædestinatione certi esse possimus: & quænam sint diuinæ prædestinationis signa.

DVBIVM I.

An & quomodo Prædestinatio sit certa & immutabilis; certusque numerus Prædestinatorum.

S. Thom. 1. p. q. 23. a. 6. & 7.

Quid de hac re sentiendum sit, cū S. Thoma loc. cit. sequentibus assertionibus declaramus.

|| Assertio I. Prædestinatio diuina est certissima, & prorsus infallibilis. Ita S. Thomas quæst. 23. art. 6.

& in 1.